

Tale ved åbningen af Industrikturens år 2007, Dieselhouse d. 25.01.07

Af Lars K. Christensen, fmd. f. styregruppen for Industrikturens År

"Hør hvor denne vældige by synger. Det er vers i jern, rim i stål og sten. Jeg bekender – jeg bekender mig til Virkeligheden."

Sådan skrev digteren Johannes V. Jensen i år 1900. Han var taget til Paris, for at se den store verdensudstilling som blev holdt i det år. Det han så på udstillingen, og som fascinerede ham dybt, var det 20. århundredes nyeste, tekniske vidundere. Det var maskinernes, elektricitetens og storbyernes virkelighed, som han bekendte sig til med så stor begejstring.

Godt 100 år senere, her i begyndelsen af det 21. århundrede, tales der om, at industrisamfundet er passé. At vi lever i informations-, fritids-, ja, måske endda drømmesamfundet.

I den situation er der god grund til at stoppe op et øjeblik, at gøre som digteren og bekende os til virkeligheden. For hvad er det egentlig for billeder, vi som enkeltpersoner og som samfund har inde i hovedet af industrisamfundet?

Johannes V's bekendelse til teknikken og fremskridtet kan forekomme os lidt naiv i dag. Gennem det tyvende århundrede har vi set lidt for mange eksempler på, at teknikken ikke bare tjener fremskridtet, men også kan sprede død og ødelæggelse, kan skabe angst og fremmedgørelse.

Men det skal ikke få os til at glemme, at det tyvende århundrede i bund og grund har været fremskridtets århundrede.

For halvanden hundrede år siden var Danmark et land, hvor størstedelen af befolkningen levede fra hånden i munden. Hvor sult og fattigdom for det store flertal var en del af den naturlige orden. Med industriarbejdet fik danskerne et alternativ. Det var ingen dans på

roser, at være industriarbejder omkring år 1900. Men det var bedre end at være daglejer eller tyende. Og det blev gradvist bedre, efterhånden som der kom overenskomster og ordnede forhold.

Det var industrialiseringen som skabte grundlaget for vores rigdom. En rigdom, som ikke kun handler om materielle goder, men også om tryghed i hverdagen. Om muligheden for at kunne uddanne sig og ta' del i samfundslivet. Om retten til at ha' en fritid, man selv bestemmer over. Alt det, som var en fjern utopi for langt de fleste danskere, inden industrisamfundet.

En klog mand har sagt: Historien handler ikke. Det er menneskene der handler, og skaber historie. Det var mennesker, som skabte industrisamfundet Danmark. Det var mennesker, som satte i værk, som grundlagde industrier, som udviklede nye produkter. Det var mennesker, som i titusindvis befolkede fabrikkerne og som sled ved maskinerne. Og det var mennesker, som skabte de bevægelser og organisationer, som satte en mere rimelig og retfærdig fordeling af samfundets goder på dagsorden.

Menneskenes historie – fabrikanternes og arbejderne, mændenes og kvindernes – er måske den allervigtigste del af industrisamfundets kulturarv.

For selv om 2007 er året, hvor vi for alvor løfter industrisamfundets historie frem i lyset, så gør vi det ikke for at romantisere historien. Formålet med Industrikulturens år er, at skabe et dybere og mere nuanceret billede af industrisamfundet – ikke at skabe en industrinostalgi.

Industrisamfundet var – og er – ikke bare materiel vækst og fremskridt. Det var – og er – også hårdt arbejde, kamp og konflikter. Og det er godt! For det er konflikterne som skaber forandring, og driver udviklingen fremad.

Industrisamfundet har forandret Danmark kulturelt og politisk. Fra demokrati til designermøbler, så er der ikke meget af det, som vi synes kendetegner det moderne

Danmark, som ikke på en eller anden måde udspringer af eller er formet af industrisamfundet.

Dagens industrisamfund er meget forskelligt fra 1930'ernes eller 1950'ernes industrisamfund. Morgendagens samfund vil helt givet også være forskelligt fra det vi lever i i dag.

Men uanset om vi tror på, at fremtiden bringer os informations-, videns- eller drømmesamfundet, så er der en ting som er helt sikkert: hvis vi vil ha' indflydelse på, hvordan fremtiden kommer til at se ud, så må vi vide noget om nutiden og fortiden. Vi må bekende os til virkeligheden – til industrisamfundets kulturarv.

Den gode nyhed er, at det faktisk også er spændende. Det får man et tydeligt indtryk af, når man bladrer i kataloget over de mange arrangementer, som finder sted i løbet af 2007. Der vil være mulighed for at se snilde maskiner og fornemme lugten af smøreolie. Der er mulighed for se TV, høre radio eller gå på udstilling om livet i industrisamfundet. Der er mulighed for at blive klogere på sammenhængen mellem industri og moderne kunst og arkitektur. Og der er såmænd også mulighed for at få noget at vide om den del af industrien, som stadig er levende virkelighed.

Programmet for industrikulturens år er med andre ord lige så sammensat, mangfoldigt og fascinerende som industrisamfundet selv.

Med de ord vil jeg gerne byde jer alle sammen velkommen til åbningen af Industrikulturens år.

Om taleren:

Lars K. Christensen er historiker, ph.d., og museumsinspektør ved Nationalmuseets enhed for Danmarks Nyere Tid.

Tlf: 3347 3409

E-post: lars.k.Christensen@natmus.dk